

Závěr etické komise KSN k podnětu J. Konečného vůči P. Procházkovi

Shrnutí:

- Právo vyjadřovat názory v publicistických žánrech i kontroverzní formou je jednou ze základních etických hodnot nezbytných pro svobodnou žurnalistiku.
- Článek P. Procházky *Kdo rozbíjí Slavii aneb Hanopis hodný Urválka* i článek P. Janegy *Kdo rozbíjí Slavii*, na který P. Procházka bezprostředně reagoval, jsou příklady vyhocené subjektivní názorové publicistiky, která je však z hlediska formy legitimní.
- Spojením argumentů v jakémkoli jednom článku přirozeně vzniká dojem příčinnosti či souvislosti. Autor s tím musí počítat a není-li jeho záměrem tento dojem vytvořit, musí to výslovně uvést. Pokud ho vytvořit chce, pak musí výslovně uvést, že jde o jeho domněnku, nemá-li tento dojem podložený jako fakt. Jestliže jakýkoli článek přirozeně a logicky vytvoří určitý dojem, nezbavuje se autor odpovědnosti za něj tím, že ho ignoruje nebo se vyhne jeho pojmenování.
- Článek P. Procházky vytvořil dojem, že J. Konečný stál bezprostředně za vznikem článku v deníku Sport. Tento dojem není pravdivý.
- Etická komise obecně nebude při posuzování podnětů týkajících se publikovaných článků přihlížet k požadavku kolegiality.
- Etická komise se ohrazuje vůči slovním vyjádřením, která implikují možnost fyzického násilí na novinářích, a to jak směřujícím zvenčí, tak bez příslušné reflexe publikovaným uvnitř obce sportovní žurnalistiky.
- Etická komise informuje o výsledku řízení výbor a vzhledem k závažnosti zjištění mu nepředkládá žádný návrh na opatření.

Podnět:

Etická komise se zevrubně zabývala podnětem, který podal člen KSN J. Konečný k článku magazínu Hattrick.cz autora a člena KSN P. Procházky *Kdo rozbíjí Slavii aneb Hanopis hodný Urválka?* Tento článek byl reakcí na předchozí materiál deníku Sport autora a člena KSN P. Janegy *Kdo rozbíjí Slavii*.

Podnět zahrnoval námitku, že spojuje J. Konečného se vznikem původního článku, což je nepravdivé. Dále se vymezil proti tomu, jaké další údaje o něm byly v článku uvedené a proč byl do věci vtažen i jeho syn.

Řízení:

Etická komise kontaktovala autory obou dotčených článků, ověřovala si jejich názory na publikované materiály i to, za jakých okolností vznikly.

Závěr:

Při formulaci svého závěru Etická komise vycházela zejména z toho, že oba inkriminované články byly publikované v názorových rubrikách.

Etický a morální kodex KSN v některých svých ustanoveních trvá na tom, že neprokázané obvinění či nepřesná informace jsou zásadní prohřešky proti novinářské etice. V oblasti názorové publicistiky je

však nezbytné ponechat prostor nejen pro formulaci zjevných faktů, ale také pro formulaci autorských názorů a domněnek, zejména pokud je původ těchto domněnek podložen argumenty.

Etická komise v průběhu projednávání nezjistila, že J. Konečný byl jakkoli spojen se vznikem článku P. Janegy. Ani P. Procházka na tom netrval, naopak se hájil, že žádnou domněnku o spoluúčasti J. Konečného na vzniku článku v deníku Sport neuvedl. Etická komise se ale ztotožňuje s názorem J. Konečného, že vzhledem k rozsahu a způsobu uvedení informací o osobě, kterou je J. Konečný, je vyznění článku P. Procházky v tomto směru zcela zřejmé a Etická komise má vážné pochybnosti o obhajobě autora, že nešlo o záměr.

V Etickém a morálním kodexu se uvádí, že „*novinář je povinen nepřipustit, aby domněnka byla vydávána za ověřený fakt*“. Ačkoli se bod týká zejména oblasti zpráv, je třeba ho přiměřeně vyžadovat také v oblasti publicistiky, a to jak pro jednotlivé formulace, tak pro celkové logické vyznění článku. Je nezbytné, aby autor domněnky, které uvádí a nemá je přímo podložené, oddělil od faktů, které používá jako podklady pro své domněnky. Zároveň je nezbytné, aby reflektoval pozici autora vůči nevysloveným, ale logickým závěrům, které z článku vyplývají. Nevyslovením této pozice se za ně autor nezbavuje odpovědnosti.

Etická komise považuje vytvoření nepravdivého dojmu v dotčeném článku za profesionální pochybení. Komise soudí, že projednání podnětu a upozornění na pochybení je dostačující vzhledem k okolnostem, zejména k potřebě zdůraznit svobodu názorové publicistiky.

Etická komise rovněž vedla diskusi o formě obou článků, v nichž našla určité společné rysy, jako zejména šablonovitost ve vykreslování popisovaných postav, zveličování, uvádění dehonestujících analogií a podobně. Přestože se členové Etické komise shodli, že uvedené autorské postupy při psaní článků nepovažuje za vzorové pro publicistiku, jsou v tomto žánru vyhrcočně subjektivní publicistiky obecně považované za přijatelné a v mezích daných svobodou vyjádření vlastního názoru.

Etická komise zvažovala vhodnost uvedení všech údajů vytvářejících celkový kontext týkající se nejmenované osoby, kterou byl míněn J. Konečný. Vzhledem k tomu, že J. Konečný nenamítal jejich nepravdivost jako základem svého podnětu, tímto aspektem se hlouběji nezabývala a posuzovala pouze jejich relevanci a rozsah. Závěrem komise je, že uvedené informace byly uvedené v rozsahu, který odpovídá účelu, tj. formulaci autorského názoru.

Etická komise byla vyzvána, aby zhodnotila článek P. Procházky také z hlediska kolegiality. V tomto směru je komise vedena pouze stručnou zmínkou v Etickém a morálním kodexu „*sportovní novinář musí dbát zásad slušného chování nejen ve směru ke sportovcům, respondentům, kolegům a organizátorům akcí*“. Komise se shodla, že v zájmu dobrého jména sportovní žurnalistiky nemůže na vztah novinář-novinář pohlížet přísněji než na vztah novinář-sportovec, novinář-funkcionář, novinář-čtenář apod. a vytvářet tak dojem sektářství, v němž jsou novináři před výstupy svých kolegů chráněni víc než ostatní osoby. Proto tedy tato výzva nijak neovlivnila posuzování podnětu.

Při svém řízení Etická komise zaregistrovala, že na článek P. Janegy reagoval předseda představenstva SK Slavia Praha slovy, jimiž implikoval, že vhodnou reakcí by bylo fyzické násilí. Tuto myšlenku následně převzal do svého článku také P. Procházka. Etická komise se proti podobným vyjádřením v obou případech zásadně ohrazuje a považuje je za zcela nepřijatelná.